

Sami Yanardağ (1896-1982)

1896 yılında Üsküdar-İstanbul'da doğdu. Babası Süleyman Fethi Bey, annesi ise Kazime Hanım'dır. Ekim 1913-Ağustos 1914 tarihleri arasında İstanbul Subay talimgâhında eğitim aldıktan sonra İzmir 2. Süvari Alayı'nda subay adayı olarak göreve başladı. I. Dünya Savaşı'nda Gelibolu'da bulunan 15. Kolordu'nun kuruluşuyla buraya 19. Tümen'de görevlendirildi. Gelibolu Savaşlarında bir şarapnel parçasının Mustafa Kemal'in kalbine isabet ettiği ve cebinde bulunan köstekli saati sayesinde ölümden döndüğünde Sami Yanardağ, Mustafa Kemal'in emir subayı olarak yanında bulunmaktaydı.

Gelibolu'daki savaşlar I. Dünya Savaşı'nın her ne kadar bölgesel mücadele alanlarından biri olsa da hem savaş üzerindeki etkisi hem de Türk milleti üzerindeki etkisi bakımından tarihin önemli anlarından biridir. Gelibolu Savaşları'nda Mustafa Kemal'in emir subayı olarak bizzat yanında bulunan Sami Yanardağ, Mustafa Kemal'in 57. Alay'ın 261 rakımlı tepeye taarruzundan önce söylediği, **“Ben size taarruzu emretmiyorum, ölmeyi emrediyorum”** emrini verdiği anı şöyle anlatmaktadır; “ İlk çıkarmada sahil muhafızları var. Sahil muhafızları zayıf. Mustafa Kemal Arıburnu'na düşman çıkmakta olduğunu haber alıyor. Fırkası Maydos'ta. Derhal kimseden emir almadan fırkayı o yöne yöneliyor. Dağın tepesine geldiği zaman bir bakıyor ki bir kısım erat geri geliyor,

‘ Nereye gidiyorsunuz?’ diyor.

‘Efendim cephanemiz bitti sürekli düşman çıkıyor’ diyorlar.

Mustafa Kemal,

‘ Ben size cephaneyi sormuyorum, süngünüz yok mu, Size ölmeyi emrediyorum dönün geri’ diyor.

Esasen kendisi de fırkasının kol başında. Fırkayı derhal yayıyor. Düşmanla kucak kucağa süngü muharebesine giriyor ve düşmanı geri atarak mevzi muharebesine sokuyor”.

Gelibolu Yarımadasının boşaltılmasından sonra 15. Kolordunun Galiçya'ya gönderilmesiyle Sami Yanardağ bir yıl süreyle Galiçya cephesinde savaştı. 1917 yılında Galiçya cephesinin kapanmasından sonra Azerbaycan'daki 2. Kafkas Süvari Tümeni emrine verilerek bir yılda burada görev yaptı ve daha sonra Ceyhan'daki 14. Süvari Tümeni'nin emrinde kaldı. Büyük Taarruz savaşında, İzmir'in kurtuluşunda yine Atatürk'ün yanındaydı.

Savaş nedeniyle ara verdiği eğitim hayatına ancak savaş bittikten sonra 1923 yılında devam etme fırsatı buldu ve İstanbul'da 2,5 yıllık eğitiminin ardından Urfa'da bulunan 54. Süvari Alayı İaşe Subaylığı vazifesine atandı. 2 Temmuz 1927 tarihine kadar bu görevde bulundu ve 2 Temmuz 1927 itibarıyla Cumhurbaşkanlığı yaverliğine atanarak ikinci kez yolları Mustafa Kemal'le kesişti. Rüsuhi Bey'in başyaverliği döneminde, 1 yıl 11 ay boyunca, 17 Haziran 1929 tarihine kadar Mustafa Kemal'in emrinde tek yaver olarak görev yaptı. Bu görevi boyunca Atatürk'le birlikte tek yaver olarak birçok gezi, tören ve tatbikata katıldığı gibi Harf İnkılabının tanıtılması için Anadolu'nun çeşitli yerlerinde yapılan gezilere katıldı. Harf İnkılabının hazırlanma ve halka tanıtılma sürecine şahitlik yapan Yanardağ, Mustafa Kemal'in 33 saat durmaksızın çalıştığını ve saraya tahtalar koydurarak bizzat ders verdiğini anlatmaktadır.

Yaverlikten sonra İstanbul'da Astsubay Okulu Müdürlüğü'ndeki on aylık görevine başladı. Ardından dokuz aylık görev yeri olan Kırklareli 2. Süvari Tümeni 4. Alay 3. Bölün Komutanlığı'na gönderildi. Kırklareli'ndeki görevinden sonra tekrar İstanbul'a dönerek 3,5 yıl daha müdürlük görevini ifa etti. On aylık öğretmenlik görevinden sonra Kırklareli'ndeki 2.

Süvari Tümeni 4. Alay 3. Bölük Komutanlığı'nda 9 aylık görevinden sonra tekrar Astsubay Okul Müdürlüğü'ne döndü. 3.5 yıllık müdürlük görevinden sonra Ayazağa İstanbul'da bulunan Süvari Binicilik Okulu emrine verildi ve binicilik çalışmalarını sürdürdü, görevinin son altı ayında Kurmay Başkan Vekilliğine atandı ve 10 Nisan 1936 tarihinde 5. Dereceden harp malulü olarak emekliye ayrıldı. Binicilik okulunda ayrıca binicilik yaptı ve takım kadrosunda yer aldı.1933 yılında Türkiye ile Bulgaristan'ın arasında düzenlenen İstanbul Uluslararası Üç Günlük Yarışmalarına katılan takımı birincilik elde ederken Sami Yanardağ'da bireysel olarak "serkeş" isimli atıyla 6.lık derecesi aldı. İkinci Dünya Savaşı yıllarında subay ihtiyacının artması üzerine istihdam edilmek üzere 25 Mayıs 1941'de İstanbul 1. Kolordu Astsubay Mıntıkası Komutanlığı 2. Şube emrinde görevlendirildi ve bu görevde iken 31 Mayıs 1942 tarihinde de terhise (ikinci emekliliğe) tabii tutuldu. Emekliliğinden sonra da Binicilik Federasyonunda görev almaya devam etti, Eylül 1981'de Binicilik Federasyonu'nda danışma organında yer aldı, aynı yıl adına yarış düzenlendi. 1 Mart 1982 tarihinde İstanbul'da vefat etti, düzenlenen askeri törenle Zincirlikuyu Mezarlığı'nda defnedildi. Dönemin gazeteleri ölüm haberini "Milli Mücadele Kahramanlarından" ifadeleriyle duyurdu.

Katıldığı Savaşlar ;

- I. Dünya Savaşı (Çanakkale Muharebeleri, Galiçya Muharebeleri, Kafkas Muharebeleri)
- Türk İstiklal Savaşı

Aldığı Madalyalar;

- Harp Madalyası,
- Gümüş Liyakat Madalyası,
- Demir Salip Nişanı,
- Avusturya Harp Liyakat Madalyası,
- Beşinci Rütbeden Mecidi Nişanı,
- İstiklal Madalyası.

Fatma ÇALIK ORHUN

KAYNAKÇA

AKANSEL, İsmail Hakkı, **Atatürk ve Yaverleri**, Harp Akademileri Basımevi, İstanbul 2006.

BALSEVEN, Ali Vedat, **Türkiye'de Yaverlik Kurumu ve Atatürk'ün Yaverleri**, Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2007.

KAL, Nazmi, **Atatürk'le Yaşayanlar**, T.C Ziraat Bankası Kültür Yayınları No:36

ÜNVER, A. Fuat, **Antik Çağdan Modern Olimpiyatlara Binicilik Sporuna ve Türk Biniciliğinin Olimpik Gelişimi**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Doktora Tezi, Konya 2006.

ÖZMEN, Serkan, **Atatürk'ün Yaverleri**, Afyonkocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar, 2011.

“Süvariler Gecesinde Eski ve Yeni Biniciler Biraraya Geldi”, **Cumhuriyet**, 6 Temmuz 1978, s.8.

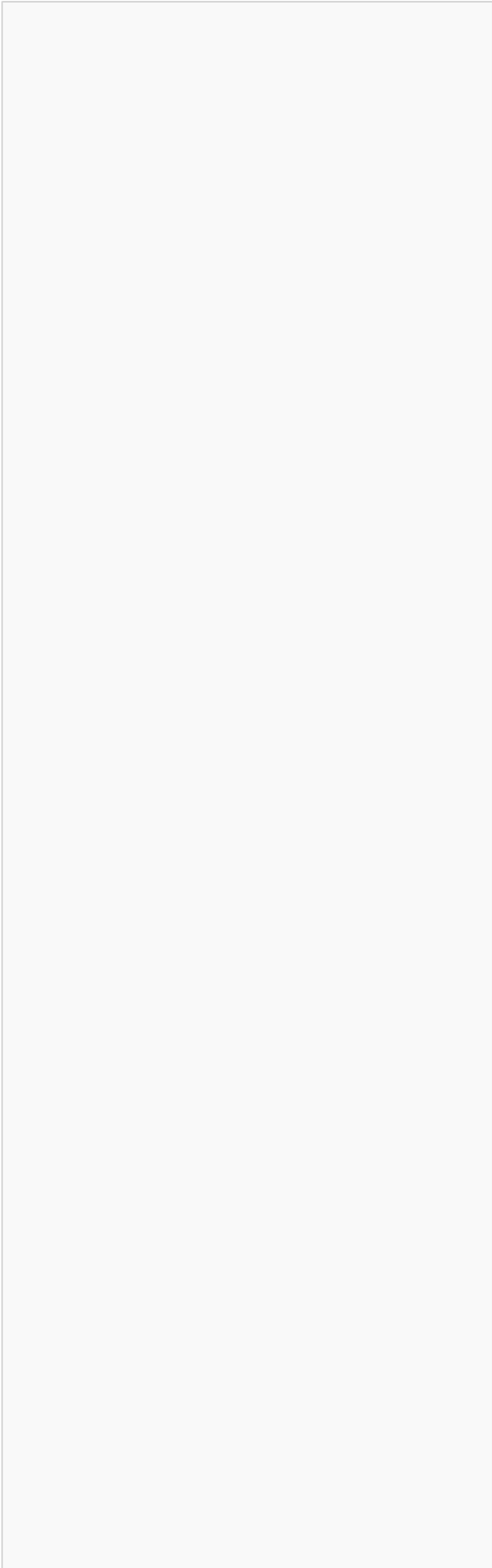
“Sami Yanardağ Kupası Binicilik Yarışları Yapıldı”, **Cumhuriyet**, 4 Ekim 1981, s.7.

“Binicilik Federasyonu Kurulları Açıklandı”, **Cumhuriyet**, 4 Eylül 1981, s.6.

“Binicilikte Sami Yanardağ Kupasını Aldo Baldini Kazandı”, **Milliyet**, 4 Ekim 1981, s.15.

“Milli Mücadele Kahramanlarından Atatürk’ün Yaverlerinden Sami Yanardağ dün İstanbul’da öldü”, **Cumhuriyet**, 2 Mart 1982, s.9.

“Atatürk’ün Yaverlerinden Sami Yanardağ öldü”, **Milliyet**, 2.3.1982, s.3.

Fotoğraf

kaynađı:

<https://mustafakemalim.com/ataturkun-yaveri-sami-yanardag/>

19/08/2022 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/sami-yanardag-1896-1982/?pdf=3387> adresinden eriřilmiřtir